

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Januárius 21-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Északi Amerika.

Az Amerikai Egyesült Státusok most nevezetes személyi jádának a' pattérozott világ politikai theatromán; nagyon is magokra vonták a' közönséges figyelmetességet, nevezetesen abban a' tekintetben, hogy vafyón mi formálog fogják magokat az Amerikai veszekedések között viselni, vagy hogy magyaros kifejezéssel éljünk, miképpen fogják küzenni a' ivágást a' szabadokkalt, szabadoknak maradni is kívánó Spanyol insurgens tartományok és az anya Spanyol ország között? Oly bizodalommal volt a' közönség, hogy most a' Congressusnak elkezdődésekor ki fogja nyilatkoztatni az Elölülő az országloszék' hajlandóságát, abban a' jelentésében, mellyet ilyenkor a' maga Titoknokja által a' Congressusnak első ülésében felolvastatni szokott. Hogy mennyiben elégithette ki a' közönségnek ezen várákzását, legjobban megitélhetik Olyasóink, ha szórolszóra ide teszük az ő egész jelentését, úgy a' mint azt az ő T. o. d. névű Titoknokja a' Congressusnak első ülésében Dec. 4 dikén felolvasta; mint itt következik: —

„Senátus' és Képviselőbáz' tagjai! Mídon hazánknak jelenvaló állapotját megtekintjük, nem lehet hogy figyelmetességünket a' rosz idő járásnak következéseiről elvonnyuk, mellyek a' földnek természetmájd mindenütt megkárosították, és megszőküléstől való félelmet okoztak sok helyeken. Mindazonáltal a' földnek, a' klímának, 's

a' terméseknek külömbkülömbfélesége oly nagy a' mi szélesen kiterjedő határaink között, hogy a' rakásra gyűjtött gabonanemek többek, mint sem nékünk kívántatnak arra, hogy az itt ott látszó fogyatkozást is kipótolhassuk. És ha szintén a' kimelés szükségesebbnek tartathatik is most, mint közönségesen: csakugyan köszönettel tartozunk a' gondviselésnek azért, a' mi még több, mint ezen fogyatkozásunknak kipótolása, tudniillik az a' megjegyzést érdemlő jó egészség, a' melly nállunk ezt az esztendőt megkülömböztette. Azon hasznok mellett, mellyek az Europai közönséges 's a' mi Nagy Britanniával való különös békességünket követték; 's közöttünk a' mesterségi szorgalmatosságot közönséges virágzásra emelték, 's kereskedésünknek oly kiterjedést nyitottak, hogy az a' kereskedő nemzeteknek naponként szembetűnőbb kezd lenni, csakugyan sajnálhatjuk azt, hogy manufaktúráinknak bizonyos ágai, 's hajózásunknak egy része, bizonyos elnyomattatást szenvednek. Az első ezek közzül a' behozatott áruportékáknak nagy sokaságától veszi jobb részt a' maga eredetit, melly már csak magában is megdugulást okoz, hanem mostani kiterjedésében sokáig fenn nem állhat. Ezt a' roszsát azonközben nem fogja a' Congressus figyelemre venni, a' nélkül hogy arról is meg ne emlékezzék, hogy a' manufaktúrai intézetek, ha igen nagyon elmeztsevézni, és igen sokáig szilódni engedtetnek; újabb elevenségre mind addig nem juthatnak, valameddig elaljasodásoknak

okai meg nem szűnnek; és hogy továbbá az emberi dolgok folyamatajában oly környülállások fordulhatnak elő; mellyek, ha az elkerülhetetlen dolgokra nézve idegen segedelemtől kell függenünk, terhes fogyatkozásokat okozhatnak nekünk. Hajózásunknak elnyomatott állapotja főbbképpen onnét van, hogy azon nemzeteknek plántatartományaikban lévő kikötőhelyekről kizárattunk, mellyek velünk kereskedésbéli összeköttetésben vannak. A' mi Nagy Britanniaival való legutolsó Londoni kötésünket megelőzőtt, 's a' mind két Státusok által kiadott hajózási rendelkezéseken fundálódó állapot; melly az 1794-dik esztendőbeli kötésből vette eredetét, igen hasznos elsőséget adott a' Nagy Britanniai kereskedésnek az Amerikaiaké felett, valamint az Amerikai úgy a' Nagy Britanniai kikötőhelyekben is. A' Londoni utolsó kötés az Amerikai és Nagy Britanniai kikötőhelyek között való kereskedést a' mind két egygyező Hatalmasságok által kiadandó rendelkezésekre bízta; 's minthogy a' Britanniai Országlószerk már most azt sürgeti, hogy tovább is azok a' rendelkezések álljanak fenn, mellyek tilalmazzák azt, hogy az Amerikai Egyesült Státusok' az Anglus plántatartományokkal való kereskedést Amerikai hajókkal folytathassák, 's ezt a' kereskedést csupán csak Anglus hajóknak engedik meg: ennek káros következése van az Amerikai hajózásra nézve; a' hova járul, hogy a' mi kereskedésünket az Amerikai és Anglus kikötőhelyekben az is nagyon károsítja, az Anglusokét pedig sikeresíti, hogy ők a' világot mindenütt köröskörül járják a' tengereken, a' mellyel mi nem dítsekedhetünk. Mi ezen kereskedést illető egyenlőségnek meghatározására nézve sürgető lépéseket tettünk vala, hanem a' Britannus Országlószerk ezen tárgyra nézve semmi alkudozásokba bocsátkozni nem akar, a' nélkül, hogy a' mellett, azon intézetek közül valamelyiket barátságatlannak lenni tartaná, mellyeket az Egyesült Státusok

azon rendelkezéseknek, a' mellyek ellen nékik panaszszok lehetne, ellene tehetnének. A' Congressus' böltsességétől van fel-függesztette, hogy ezen tárgyat fontolás alá vévén meghatározza, hogy a' két nemzetek között fennálló barátságra való álhatalatos tekintettel, 's az Egygyező Státusoknak ezen tárgyhoz tsatoltatva lévő javával megegyezőleg, mitsoda eszközöket kellessék elő vennünk. —

„Örömmel jelentem, hogy nekünk a' közönséges Hatalmasságokkal, átaljában vévén, békességünk van. Igaz ugyan, hogy a' Meksikói öbölben egy oly történet fordult elő, a' melly, ha a' Spanyolországlószerk helybehagyásával történt volna, ezen Hatalmasságra nézve kivételt okozna. Mint minket a' mi hajós seregünk' vezére ezen tengeréről tudósított, egy a' mi hadi hajóink között, egy, Spanyol vezéralatt lévő, a' miénknel nagyobb erejű hajó által megtámadtatván, az Amerikai zászló a' mi tisztjeinkel és közembereinkel egyetemben oly módon megbántattak, a' melly legsietőbb elégtételt kíván. Mi ezen elégtételkérését már valósággal megtettük: azonközben pedig, kereskedésünknek oltalmazására, addig is egy fregátot és egy más kisebb hadi hajót küldöttünk azon tengerre. De tsakugyan illetlen lenne itt egyszersmind arról is nem emlékezni, hogy a' Spanyol Király' nálunk lévő Követje minden halasztás nélkül és szentül bizonyosokká tett bennünket affelől, hogy az ő Országlószerkétől semmi efféle ellenségeskedésekre czélzó rendelkezések ki nem jöhettek, 's hogy az ő Országlószerke, akár miképpen eshetett is a' dolog, mindent meg fog tenni, 's részéről is állunk mindent megvárni, a' mit tsak a' két országok között fennálló barátságos környülállások megkívánhatnak. —

„A' mi, Algiriát illető állapotunk most előtünk nints tudva. A' Dey, bizonyos környülállásokban, mellyekért az Egyesült Státusok neki számolni nem tartoznak, magának fogást keresvén, egy irást inté-

zett Országlószékünkhöz, mellyben ki nyilatkoztatta, hogy a' mi ő velle szerzett utóbbi kötésünk semmivé tétetődött legyen, az által, hogy mi azt megrontottuk volna, 's azt a' feltételt teszi előnkbe, hogy e' kettő között tegyünk választást: a' hadakozás, vagy pedig a' régi kötésnek megújítása között. Mi a' neki küldött válaszban, ily meghatározott nyilatkoztatás mellett, hogy az Egyesült Státusok készebbek hadakozni mint neki adót fizetni, egyszerűs mind meghívtuk őtet, hogy az utolsó kötetet esmerje és tartsa meg, melly által az, hogy mi ő neki adót fizessünk, és hogy ő a' mi hazafi társainkat rábszolgaságra vihesse, eltöröltettek. Mitsoda resultátuma lett ezen válaszunknak, még nem tudósítottunk felőle. Ha meg találja az ellenségeskedést a' mi kereskedő hajóink ellen újítani; ezen esetben azon hadi hajós seregünknél védelmére fogjuk bizni magunkat, melly most a' Középtengeren tartózkodik. Az *Afrikai* egyéb Státusokkal való állapotunk semmit nem változott. —

„A' mi határainkon belől lakó Indus nemzetségek, mint látszik, békességesen akarják magokat viselni. Némelyek közülök földeknek vásárlására adták magokat, melly a' mi határszéleinken való megtelepedésnek bátorságosítására, 's e' szerint egész nemzetünk' javára nézve, igen kedvező környúlás. Némely helyeken jusaink nem egészen tökéletesek; 's az Indus nemzetégek egymással czivódásban lévén, kettős vásárlásokat is kellett tennünk, azért, minthogy az Egyesült Státusoknak politikai böltsége jobbnak tartja inkább a' költséget nevelni, mint sem arra a' veszedelmes kénstelenségre jutni, hogy igasságtalanságot keljen tselekedni, avagy pedig, hogy egy gyenge és magának jót tanátsolni nem tudó nép ellen magának igasságot tétetni akarván; vérontást okozzon, avagy hogy azzal csak fenyegetődzék is. Azt is mondhatom, hogy a' tsendességnek magok, t. i. ezen Indus nemzetségek között való hely-

reállása, úgy szintén a' mi ő vellek között egygyezéseink, a' pallérozodásnak újonnan való elkezdődésére, melly már néhány törökök között buzdító lépéseket is tett előre, sikeres fog lenni; ez által a' N o m á d életnek, a' melly csak ide 's tova vitethető tulajdont ismer, megszűnése könnyebbé tétetetik, 's a' vad emberekbe hajlandóság öntődik azon honnyi földhöz, a' melynek megmivélése és megjovítása, a' vad nemzetségeknek szokásaikról a' mesterségekre 's a' társasági életbeli kellemetességekre való áttállásnak valóságos fundamentuma: —

„Mint a' nemzet' boldogságára nézve legnagyobb fontosságú tárgyat, újabban és nagy hathatósággal ajánlom a' Congressusnak azt; hogy a' nemzeti őrző seregeknek (*Militia Landwehr*) rendbeszedését vegye munkába, oly plánum szerint, hogy ezen seregek, a' különbkülömbféle emberkorokhoz képeest, mellyek a' katonáskodásbeli alkalmasságra nézve különbözök, bizonyos szakaszokra osztattassanak fel. A' mi Constitúciónk hatalmat adott nekünk, sőt rendelést is tett azeránt, hogy ilyen haszonvehető nemzeti seregeket tartsunk: valamint szintén egy szabad Státusnak bátorsága 's természeti tulajdonsága is ugyan ezt kívánják. A' mi nemzetij eregeinknek mostani elintéztetése, a' czállal nem oly megegyező, mint lenni kellene; és csak úgy juthat a' maga valóságos erejére, ha a' szakaszokra való osztatás által, a' polgárságnak az a' része, melynek erőbeli tehetősége és elevensége a' zászló alá legalkalmasabb, a' haza' védelmezésében az első helyre állítatik. Külömben is békesség' idején van ideje annak, hogy egy ily változás jó móddal és igasságon munkába vétetethessék. —

„A' Congressus emlékezhetik arra, hogy a' mértékekben való egyformaságra, mellyet a' Constitúció rendelt, még mind ez ideig semmi figyelmeztetés nem volt. Egy ilyen dolognak a' *Decimális* számláláson

fundáltatott hasznossága már elegendőképen meg van esmértetve. Ennek behoztatását az Országlószék már elintézte, 's ezen munkának végrehajtódása számot fog a' közönséges háládatosságához tartani. —

Egy nemzeti fő oskolának Washington környékén lejendő felállítatása, 's a' büntető törvényes könyvek szoros vizsgálata lejendő vétettetése is érdemesek a' Congressus' bölts gondoskodására. Minthogy a' mi Státusunk adott első példát a' rabszolgavásárnak eltörlésére, a' melynek más országokra is igen jövő befolyása lети; tehát illendő, hogy azon érdemetlen polgárainknak büntetésekről is gondoskodjék, a' kik ezen nem emberhez illő kereskedéstől még máig is el nem állottak. Ámár kintsárunk' iparkodásai még máig is alájok vagynak némely nehézségeknek vettelve, mellyek a' közkezeben járó pénz' állapotjából veszik származásokat: tsakugyan elérte ő abban mégis a' maga célzását, hogy nemzeti adósságunkat lejjebb szállította, 's közönséges hitelünket megfundálta. Változó adósságaink nem soká mind beváltatva lesznek: a' nem változók, vagy a' mellyek úgy fundáltatnak, hogy fennmaradjanak, mindegygyütt 110 millió tallérokat tesznek. A' lefolyt 1816 esztendőbeli jövedelmeink 49 millió tallerra, költségeink ellenben tsak 38 millióra teltek; a' melly szerént 9 millióink megmaradtak. A' jövő esztendőre való, polgári, katonai, és tengeri minden költségeink, nem telnek több 20 millió talleronál: ellenben a' mi állandó és bizonyos jövedelmeink legalább fognak 25 millió tallért tenni. Ezen kedvező környűllások között szükséges leszén, hogy a' Congressus arra fordítsa iparkodását, hogy az egész hazában egyenlő pénz-bets-mértéket állíthasson-fel, melyben néki a' nemzeti bankó, a' melly igen szerentsés környűllások között állott lábra, nagy segittségére lehet. —

„Az én Elölülői hivatalomnak végződése (így rekeszti-be szavait *Maddison*) elközelített; élek ezen alkalmatossággal, 'sköszönetemet intézem hazafi társaimhoz az ő bennem helyezettetti bizodalnokért, 's munkáimban mutatott segedelmeikért. Az én arról való meggyőződésém, hogy hazámnak, ha mindjárt nem másokat felyülhaladó alkalmassággal is, legalább tiszta bajtandósággal szolgáltam, nekem legszebb érzékenység' és vigasztalás' kútfejűl fogszolgálni. Elölülői foglalatosságaimnak thétromárol ezzel a' meggyőződéssel lépkelek, hogy az én hazám' belülről boldog' és tündes, kívűlről pedig mindenekkel liékessége van, és betsűltetik. Ditselkedéssel elmondhatom azt, hogy az Amerikai nép' a' maga hátorágának és boldogságának szűntelen való nevékedésével, látomra, a' maga függetlenségének 40-dik esztendejét elérte, 's Constitziójának jósága felől meggyőződött, melly az ő megfontolással való választásának, 's választásheli szabadságának gyűmöltse, és a' legboldogalib jövedőnek zálloga.“

Olasz Ország.

Az Olasz-levelekszerént nem igaz, a' mit az Anglus levelek irtak vala, hogy az Amerikából Nápolyba küldetett Követ *Pinkney* ezen Udvarnál semmi célját el nem érhetette volna. Az Anglusok minden eszközöket elővettek ugyan a' Nápolyi Királynál annak megakadályoztatására, hogy az 'Egygyesült Státusok' kívánságára valahogy réa ne álljon, 's őök okozták, hogy az alkudozások oly sokáig tartottak, 's hogy az Amerikai hadi hajós-töppertnek oly sokáig kellett a' Nápolyi öbölben vesztegleni: de végezetre is tsakugyan végre hajtotta *Pinkney* a' maga hazájának kívánságát, és a' Király valósággal alá engedte *Lampedusa* szigetét az Amerikai Egygyesült Státusoknak, melly szerént ezeknek már most egy bizonyos helyek van a' Közép-

tengeren a' megállapodásra, egy oly kikötőhelyre téven szert, a' hova a' Lineahajók is bevezethetnek, 's bátorságban lehetnek. Éppen olyan megtelepedésre való helyet fognak itt az Amerikaiak magoknak tsinálni, mint az Anglusok tsináltak Málta' szigetén. Még tsak egy nehézség van hátra, mellyet ezen tekintelben az Amerikaiaknak el kell háritaniok, e' tudniillik, hogy a' Nápolyi Országlószék tsak a' Főjelelmségi tulajdonosságot engedhette, által ezen szigeten az Amerikaiaknak, minthogy az ott található használható földeket és erdőket már jó ideje hogy egy Anglus hadi biztos bírja, a' ki telyességgel le nem akar ezekről mondani. Hanem egyéberántsakugyan így is megnyertek az Amerikai Egygyeült Státusok azt, a' mit régtől fogva ohajtottak, hogy nékiek is legyen a' nevezett tengeren a' megállapodásra egy oly bizonyos és mástól nem függő kikötőhelyek, a' milyenek az Anglusoknak ugyan azon tengeren néhányak vannak. Ilyen Málta, ilyen Gibraltar, 's ilyen már most Korfu. — La rapedusát a' fekvéséért szeretik leginkább az Amerikaiak, minthogy a' Sicilia, Malta, és Afrika között lévő tengeren ki és befelé evező hajóknak itt van az útjuk.

Portugallia és Brazilia.

Lizbonából így irtak December 14-dik napján: — "A' *Rio-Janeiro*ból egyenesen és éppen most érkezett levelek szerint, a' Király egy útat akar tenni Amérikába a' maga Európai Státusaiba, 's mint gyanítják a' jövő Májusban *Lizbonába* meg fog érkezni, melynek alkalmatosságával a' két atyafi Monárkhák, a' Spanyol és Portugallus Király, a' *Guadianán* túl egymással találkozni 's tanácskozni fognak, melly végre a' Spanyol Király, Királyné, Infans Don Carlos 's ennek felesége, minden Udvarnokjaikkal egyetemben *Badajozba* fognak jöni. Ugyan ezen *Rio Janeiro*ból jött levelekre szerint, az Amérikában lévő Portugallus seregek *Montevideótól* 4 mérföldnyí-

re az insurgenseknek egy tanyájokat elfoglalták, 's ezekkel már néhány versben tüzesen megverekedtek 's mind annyiszorók voltak a' nyertesek, mellyet a' magok jó fenytéktartásoknak köszönhetnek. Azonban tsakugyan nagyon félünk, hogy a' tsatázás igen véres fog lenni, mivelhogy azok az independensek, a' kik Amérikában ezen részében laknak, megesküdtek, hogy magokat városaik omlása alá temették inkább, mint sem ismét Spanyol országnak alattvalóivá legyenek. Zászlóikon ilyen szavak olvastatnak: Reszpublika, Szabadság, halálig való hadakozás a' Spanyolok ellen! A' Spanyolok' készülete Kadiksban lassú lépésekkel balad előre; legalább három hónapok kívántatnak még arra, hogy a' tengernek bortsáthassa vitorláit az expeditzió. A' *Mexzikói* környüállások sem örvendetesebbek; mindének fegyverbe öltözködve vának, nem soká nevezetbe dolgoknak kell előfordulni. A' tengereket azonközben szüntelenül nyúghatatlanokdtatják a' sok prédáló hajók; egy nap sem múlik el, hogy efféle szomorú hírek ne' érkezzenek Kadiksba, hogy most itt majd amott ez vagy amaz gazdag kereskedő hajót elfogták, mellyek *Kadiksz* felé folytatták evezéseket. A' *Portugallus* Országlószék azonközben böltsességgel folytatja a' maga felvett, mérsékelt, és nagy lélkü principiumaival megegyezőleg, a' magamind két világbéli alattvalóival való atyáskodást, 's naponként szemléli is bölts törekedéseinek sikerét. Brasiliában szemlátomást nagyobbnyobb grádusra emelkedik a' pallérozódás.

Nagy Britannia.

Arról a' *Skótziai* előkelő születésű Sir Gregor Macgregorrol, ki most a' *Venezueloi* Reszpublika' szolgálatjában vezérkedik, azt írja a' Star nevű újság Londonban, hogy, mint Anglus Kapitány Spanyol országban *Wellington* alatt szolgált, magát megkülömböztette, keresztet

kapott, 's azután, mint Oberster a' Spanyol Ármádánál vállalt szolgálatot, 's itt is vitéz módon viselte magát a' szabadság' ügyének védelmezésében: hanem a' Ferdinándus Király' visszatérése után a' környülállásokat nem szeretvén, másokkal együtt ő is oda hagyta az anya Spanyol országot, 's az Amerikai Spanyol plántatartományok' szolgálatjára szánta magát. Spanyol országból elébb Londonba vette útját, 's ott szánta 's készítette-el magát arra a' pályafutásra, melyet most folytat. Londonból könyvgyűjteményt is szépét vitt Amerikába. Azt mondja felőlle a' Stár, hogy valamint tudománybéli, úgy katonai talentumokkal is szépen fel van ruháztatva.

Londoni újságok erősítik, hogy már a' Spanyol Udvar is reá vette magát az Anglus Udvarnak sürgető nógatásai miatt, hogy bizonyos időt határozzon, melynél tovább ő sem fogja megengedni a' maga alattvalóinak a' rabszolgavásárt.

Mínázó Oberster Paisleinek egy igen rettenetes találmányával a' napokban próbát tettek. Ez a' találmány legnagyobb rezultátummal használtathatik az oly elleneséges seregek ellen, mellyek magokat valamely vár mellett sántzok közzé vették. E' nem egyéb, hanem egy granátokkal és puskaporral töltött hordó, melly a' maga szélyelpattanásakor rettenetes pusztítást teszen.

Nem régen bővebben említettük, hogy az Anglus Országlozók két expedíziót küldött legyen el Afrika' belső részeinek, különösea pedig a' Niger' vize folyásának kitanulására, egygyet a' Májor Paddie vezérlése alatt a' Senegal torkától felfelé, a' másikat pedig Kapitány Tukkeynek vezérlése alatt a' Congo' vagy Zayre' vizén felfelé. Az elsőnek sem szerentsés sem szerentsélen újjáról nem írnak semmit: hanem Tukkeyről azt írják, hogy szerentsélenül esett ki próbatétele. Szerentsélességének leírásában azonközben nem egyeznek meg a' tudósítók. Eleintén azt

írták felőlle, hogy az Afrikai partok mellett úgy elbetegesedtek az expedízió' tagjai, hogy a' Kapitány 's Hadnagy is meghalt legyen, az orvosokkal egyetemben, 's azután az expedízió'nak maradványa, csak a' hajós mester' vezérlése alatt, Braziliában a' Bahiai kikötőhelyben keresett magának menedéket. Egy legújabb tudósításban pedig csak ennyit olvasunk, hogy mind a' Dorothea mind pedig a' Congo nevű hajó, mellyekből ez az expedízió állott, valósággal megérkeztek ugyan a' Bahiai kikötőhelybe, hanem csak a' miatt történt a' szerentsélességek, hogy minékutána a' Zayre' vizén Afrikának belső részére, 210 mértföldnyire behaladtak volna, ott eleség' dolgában nagy fogyatkozást kellett szenvedniek, 's e' miatt vissza is térni kényszerítettek, külömben eddig talám meg is találták volna a' Niger' vizit.

Egy Londoni újságlevélnek felszámllása szerint az 1814-dik esztendőből fogva 63 Generálisok haltak meg, vagy estek el az Anglus armádánál. Egygyet elküldöttek.

Azok a' kik azt erősítik, hogy Angliában még most is fenn áll a' lázszasztók között az egygyetérés, azon fundálják állatassokat, hogy az ifjú Watsonnak még ma sem akadhattak nyomába, és hogy a' 2-dik Decemberi három megsebesedett 's fogságra tetetett lázszasztók közzül, az egygyik, kinek puskája elszakadván nagy és kis újat elszakasztotta, az ispotályból kiszökött, 's még máig is meg nem találták, pedig nagy jutalom van ennek kézhez való szolgáltatásáért is kibirdetve, a' hova járul, hogy veszedelmes sebe miatt orvosnak is kell hozzá járni: tebát lehetetlen, hogy bűnös társai által ne legyen ott Londonban valamint Watson is, eldugattatva.

Mind azok a' személyek, a' kik ezen lázszasztóknak vallatassokban, mint el lenek való bizonyágtévők, megjelentek, fenyegetődző levelet kaptak, melyben az adatok tudtokra, hogy minnyájan úgy fognak, hamarább vagy későbbre járni, mint

Minister Perceval járt (kiról tudva van, hogy egy gyilkos lőtte-meg, mikor a' Parlamentumba akart menni).

Az Angliában fennálló egyéb veszedelmes szokások között, mellyek szerint ott a' magános emberek vagy társaságok a' magok esztelen jóvállásaikat közönségesen kihirdethetik, 's annak hathatós előmozdítására másokat is minden megakadályoztatás nélkül meghívhatnak, van az úgy nevezett *Spence' ember baráti társasága* is. Ennek főbb fészke Londonban van, de más városokban is találtnak leány ágazatai (*Filialisai*), mellyek öszszetsatolódásban vagynak egymás között. Ezeknek célzása nem kisebb, mint az, hogy ők egyszerre minden jelen lévő inségeknak végét vessenek: és hogy ezen célzásokot miképpen akarják elérni, egészszen le van írva az ő nyomtatásban kiadott plánumjokban, melly az országban minden felé el van széllesztve. Ezen plánum szerint a' föld minden bennetalátatókkal, és minden terméseivel egyetemben, nem magános embereknek, hanem az egész nemzetnek tulajdona. Minden termő földet, 's a' mit ez, és a' tenger behoz, meghatározott időre való árendába ad a' plánum az egész nemzet' számára, 's az egész jövedelem, a' mit az *Angliai, Skótziai, és Irlandiai* minden termő földek, bányák, és halászatok behoznak, 150 millió font Sterlingekre tétetik, a' melyből a' Státus' minden költségeinek ekképpen kell kitelni a' plánum szerint, úgy mint: A' Királyi Familia Udvertartására, a' katonai és tengeri erőnek szükségeire, hajóépíttetésre 's egyéb idetartozókra 20; a' Parlamentum' 's a' Nemesség' penziója számára 5; az egész pap-

ságnak fizettetésére 5; a' Parlamentum' alsó háza 's a' nép' Fiskálisai' számára 1; az iskolák', Universitasok', árvák' és betegek' házaik' számára 3; minden Biráknak 's egyéb törvénytévő tiszteknek fizettetésekre 1; minden belső intézetekre, a' hova tartoznak az utak, hidak, kikötőhelyek, falusi törvényes székek, 's a' magános közönségek költségeik, 10; az adózásnak azon részéért, mellyet eddig a' Parochiák tartoztak fizetni 10; mind öszsze 55 millió font Sterlingek rendeltettek. Még fenn maradnak 95 millió font Sterlingek. Ezekből 20 millió font Sterlingeket azoknak kielégítetésekre rendelt a' plánum, a' kik ezen intézet szerint a' magok eddig volt tulajdonaikat elvesztenek. A' mi a' még fennmaradandó 75 millióból álló summát illeti, ezt az egész nemzetnek kell adni egyenlő részekben, úgy, hogy ha a' nemzet 16 millió élő emberekre tétetethetik, minden ember 4 font Sterlinget (valami 44 forintot) kapjon, de azonban senki semmi közönséges terhet hordozni, semmi adót fizetni ne kénytelenitessék.

Mi okozhatta vala Hertzeg *Wellingtonnak* Londonba lett hirtelen való megjelenését, még nem jött a' közönség' eleibe. A' Ministeriális tanácskozásnak, mellyet az ő megjelenése okozott vala, végződése után, és még a' Hertzegnek a' Régens Princzhez való kimenetele előtt, azonnal Kurírok küldetettek el valamint *Cambray* be a' Francia Országban lévő Anglus sereg' fő hadi szállására, úgy az Anglus Követhoz *Stuart*hoz is *Parisba*.

- Ján. 17-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltózedulában 377 7/8 forintot,
 — egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
 Ján. 18-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózedulában 376 5/6 forintot,
 — egy Császári aranyért 17 fl. 12 kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
 Ján. 20-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózedulában 380 5/6 forintot.
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr. adtak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Jászón Dec. 5-dikén temettetett Méltós. és Fő. Tiszt. Zasio András. Prépost. Úr, ki nek tudományát több kiadott munkái bizonyítják, és bölts kormányozását a Praemonstratensis Rendnek. Tágjai egyenlő szóval áldják. — A' temetést: Méltóságos. Gróf Eszterházy László Rosnyói Püspök vitte végbe, Fő. Tiszt. Vitéz. András. és Labosy Mihály Rosnyói Kanonokok és Apáturok mellett való szolgálatjával. Olly számosak voltak a' halotti tisztelet-megadók, hogy 200-nál többen vendégeltettek meg a' Praeclaturában.

Frantzia Ország.

A' múlt. Dec. 1-ső napján oly nyilatkoztatást tett Hertzeg. Richelieu, az *Austriai, Orosz, Anglus*. és *Fruszszus* Követeknek, hogy a' Kiutstár. terhes környülállásai, melyek közé tartozik, egyéb, előre el nem látott bajok között, az adófizetésnek, a' terméketlen időjárások, következett megkevesülésé is, nem engedik, hogy a' Státus a' hadi adót (a' melly 23 millió Frankokat teszen) a' Szövetséges. Hatalmasságoknak a' Januarius. és Februarius. hónapokban a' meghatározott renddel megfizetesse, hanem arra kötelezi magát, hogy az azután következő hat hónapok alatt, az akkorra tartozókkal egyetemben ezen summát is megfogja fizetni. A' Követek ezen nyilatkoztatásra nézve egész meghatározással nem felelhetvén, eránta Udvaraiknál tettek kérdést. A' mi különösen az Orosz. Követet illeti, ez oly nyilatkoztatást tett, hogy mivel ő a' maga Udvarától, a' nagy távolság miatt Jan. 1-ső napja előtt választ nem vehet, tehát addig is azon határozáshoz fogja magát alkalmaztatni, mellyet a' más három nagy Udvarok fognak tenni.

Közönséges levelekben olvassuk, hogy a' Jan. 1-ső napjára viradó éjtzaka arra va-

la határozatva *Bordeaux* városában, hogy támadás üssön-ki. Egy népsoport valami fél zoldra tételve lévő tiszteknek vezérlése alatt fegyvert akart fogni, a' közönséges épületeket elfoglalni, 's a' nemzeti őrzőket a' fegyverből kivette tenni akarta. Gróf *Loverdonak* köszönik a' rút összeesküvésnek nyilatkozását 's megátoltatását, a' ki megtudván, hogy a' lazzasztók gyűlésének helye a' vizen túl a *Bastidében* legyen, oda néhány napok előtt egy éjjel, a' maga General. Stábja által kísértetvén, általment, és ott a' lazzasztók között néhány főbket elfogatott, 's papírosaikat, mellyen az egész összeesküvés planuma leírva volt, elvette. Vezérnek *Vedrin* névű Svadronkomentáns, 's alsóbb Generálisoknak néhány Hádnagyok voltak a' planum szerint határozatva. *Loverdó*, a' hírrel Kurirt küldött Párisba, 's a' tsendesség nem zavartathatt meg.

Könyvhirdetés.

1) A' Szülést-segítő Tudománynak I-ső. Kötete már a' sajtó alól kijöven, a' Titt. Praenumeráns Urak ne sajnálják elvitetni ezen Darabját a' munkának, tulajdon számlásomról, melly vagyon itt Pesten az Urbán háznál, a' Szerviták piatzán. — Találattik még ezen munka: Pesti Könyváros, Eggenberger, és Kis István Urnál is. —

A' Prenumerátzió a' folyó esztendő Április elejéig 12 forintjával elfogadtatik, a' midőn a' II-dik Kötet is kész lesz. Irtam Pesten Januariusban 1817.

L. Fodor András.

Hirdetés.

Barátságosan kéretik és meghívatik Halli Pál Úr; ne terheltessek mostani lakásahelyét írásban bírul adni. Az e' felől szölvő levelet ne sajnálja minél hamarább a' Magyar Kurir. Íróihoz útasítani, e' szerént:

Pro Magyar Kurir.

A — z. Úr. számára.